

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 08.11.2017, sp. zn. 6 Tdo 1280/2017, ECLI:CZ:NS:2017:6.TDO.1280.2017.1

Číslo: 4/2019

Právní věta: Samostatným zákonným znakem trestného činu vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku je vedle znaku násilí nebo pohrůžky násilí nebo pohrůžky jiné těžké újmy také nucení jiného k tomu, aby něco konal, opominul nebo trpěl. Tento odlišný znak musí být naplněn také odlišnou skutkovou okolností, která vyjadřuje to, k čemu je poškozený jednáním pachatele nucen.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 08.11.2017

Spisová značka: 6 Tdo 1280/2017

Číslo rozhodnutí: 4

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Vydírání

Předpisy: § 175 odst. 1 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného P. G. proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 5. 2017, sp. zn. 2 To 24/2017, jako odvolacího soudu v trestní věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 4 T 48/2014.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Obviněný P. G. byl rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 20. 12. 2016, sp. zn. 4 T 48/2014, uznán vinným pod bodem I. výroku o vině zločinem vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. c), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku a přečinem výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zákoníku, pod bodem II. výroku o vině přečinem výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zákoníku a pokusem přečinu ublížení na zdraví podle § 21 odst. 1 a § 146 odst. 1 tr. zákoníku. Za tyto trestné činy mu byl uložen podle § 43 odst. 1 a § 175 odst. 3 tr. zákoníku za použití § 58 odst. 1 tr. zákoníku úhrnný trest odnětí svobody v trvání 3 roků s podmíněným odkladem jeho výkonu na zkušební dobu 4 roků a dále trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 5 let. Dále mu byla podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložena povinnost k náhradě škody poškozeným, a to Vojenské zdravotní pojišťovně ve výši 5 008 Kč, J. V. ve výši 41 767 Kč a manželům J. V. a M. V. ve výši 1 888 Kč. Se zbytkem uplatněných nároků na náhradu škody a nemajetkové újmy byli oba posledně jmenovaní poškození odkázáni na občanskoprávní řízení. Vedle toho byla obviněnému uložena podle § 228 odst. 1 tr. ř. povinnost

zaplatit jako náhradu nemajetkové újmy poškozeným V. V. a P. P. každému částku 108 000 Kč a poškozené M. V. částku 102 000 Kč.

2. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozsudkem ze dne 11. 5. 2017, sp. zn. 2 To 24/2017, z podnětu odvolání obviněného a státního zástupce zrušil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o vině pod bodem I., v celém výroku o trestu a dále ve výroku o náhradě škody manželům J. V. a M. V. ve výši 1 888 Kč a v rozsahu tohoto zrušení nově rozhodl tak, že uznal obviněného vinným skutkem uvedeným pod bodem I. výroku rozsudku soudu prvního stupně, který odvolací soud ve výroku svého rozsudku upřesnil (doplnil), pokud jde o posttraumatickou stresovou poruchu, kterou poškození utrpěli, a tento skutek shodně právně kvalifikoval. Odvolací soud uložil obviněnému za oba skutky úhrnný nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 5 let se zařazením k jeho výkonu podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku do věznice s dozorem a dále trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 5 let. Podle § 229 odst. 1 tr. ř. byli poškození manželé J. V. a M. V. odkázáni s uplatněným nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Ostatní výroky týkající se náhrady škody a nemajetkové újmy, stejně jako výrok o vině pod bodem II. v rozsudku soudu prvního stupně, zůstaly nedotčeny.

3. Výše uvedených trestných činů se obviněný podle skutkových zjištění soudů nižších stupňů dopustil tím, že

I. dne 21. 6. 2013 kolem 22:20 hodiny řídil, ačkoliv není držitelem řidičského oprávnění, po silnici vedoucí od obce Ú. na obec V. P., okr. P.-z., osobní automobil tovární značky Volvo, přičemž v průběhu jízdy opakovaně dálkovými světly osvětloval i najížděl přední částí vozidla na zadní část před ním jedoucího osobního automobilu tovární značky Renault Megane, řízeného P. P. a obsazeného spolujezdci V. V., M. V., nezletilým AAAAA (pseudonym), načež po několika stovkách metrů tohoto agresivního způsobu jízdy a zastavení vozidla Renault Megane u pravé krajnice obviněný neobjel toto vozidlo, pokračoval v osvětlování vozidla dálkovými světly a najížděním na zadní část vozidla Renault Megane, a to až ke křižovatce silnic mezi obcemi R. a V. P., kde vyběhl z vozidla k levým předním dveřím u řidiče a křičel na P. P., aby vylezl, v důsledku čehož P. P. opustil s vozidlem místo křižovatky, poté obviněný pokračoval v pronásledování vozidla Renault Megane až do ulice XY (ve V. P.), kde nejprve prudce předjel vozidlo Renault Megane a zastavil se svým vozidlem šikmo na komunikaci v úmyslu zabránit P. P. v další jízdě, přičemž P. P. unikl z tohoto sevření objetím vozidla obviněného přes protisměrný jízdní pruh a obviněný pak řídil vozidlo až před rodinný dům, kde po vystoupení z vozidla opětovně přistoupil k levým předním dveřím řidiče u již zde stojícího vozidla Renault Megane a křičel na P. P. „vylez, já tě zabiju“. Poté obviněný přistoupil k vozidlu Renault Megane, a ačkoliv si byl vědom, že spolujezdkyně V. V. je ve vysokém stupni těhotenství a ve vozidle se nachází nezletilý AAAAA, obviněný začal cloumat s vozidlem, kopal do něj a bouchal do něj pěstmi v úmyslu vniknout do interiéru vozidla a stále křičel na P. P. „vylez, já tě zabiju“. Následně P. P. v obavě o zdraví a život svůj i spolujezdců odjel z místa s vozidlem Renault Megane a společně se všichni ukryli na odlehlém místě, přičemž v přímé souvislosti s jednáním obviněného se u poškozených P. P., V. V. a M. V., kteří byli vystaveni extrémnímu stresu a pocitu zvýšeného ohrožení, rozvinula posttraumatická stresová porucha, a to u V. V. a M. V. bezprostředně po jednání obviněného a u P. P. v řádu několika týdnů, jejíž příznaky přetrvávaly ještě v době vypracování znaleckého posudku (tj. nejméně do 9. 5. 2014) a u poškozených se projevovala po dobu více jak 6 týdnů zejména flashbacky (návraty vzpomínek), anxiétou (úzkostnými stavy), poruchami spánku, úzkostným sněním, jakož i pocity zvýšeného ohrožení (hypervigilita);

II. dne 21. 6. 2013 kolem 22.30 hodiny před rodinným domem v ulici XY, V. P., u stojícího uzamčeného vozidla Renault Megane, v němž se nacházel řidič P. P. a spolujezdci V. V., M. V. a nezletilý AAAAA, poté, kdy k tomuto vozidlu přistoupil J. V. a sdělil, že byla přivolána policie na

pomoc, obviněný ho udeřil nejméně dvakrát rukou sevřenou v pěst do obličeje, v důsledku čehož J. V. upadl na zem, a tímto utrpěl poškozený drobnou ránu na hlavě v temenní krajině, otřes mozku lehkého stupně a oděrky na pravém předloktí, v důsledku těchto zranění byl poškozený omezen v obvyklém způsobu života po dobu kratší jednoho týdne.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Obviněný P. G. napadl prostřednictvím svého obhájce shora citovaný rozsudek odvolacího soudu v zákonné lhůtě dovoláním, a to v celém rozsahu; proti výroku o vině pod bodem II. v rozsudku soudu prvního stupně (který odvolací soud rovněž přezkoumával) však nevznesl žádné konkrétní námitky. Obviněný uplatnil dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a připomněl, že podle rozhodovací praxe Ústavního soudu spadají pod uvedený dovolací důvod i případy, když jsou právní závěry soudu v tzv. extrémním nesouladu s učiněnými skutkovými zjištěními a pokud skutková zjištění jsou v extrémním rozporu s provedenými důkazy.

5. Nesprávné právní posouzení spatřuje dovolatel především v právní kvalifikaci jeho jednání jako trestného činu vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. c), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku. Podle obviněného jeho projevy byly zaměřeny výlučně proti řidiči vozidla Renault Megane, takže by mu neměl být přičítán škodlivý následek vůči ostatním osobám ve vozidle. Trestným činem vydírání pachatel nutí jiného, aby něco konal, opominul nebo trpěl, což představuje cíl, jehož chce pachatel dosáhnout, a jako prostředek tohoto cíle užívá násilí, pohrůžku násilí nebo pohrůžku jiné těžké újmy. Každý z těchto znaků (cíle a prostředek) musí být naplněn odlišnou skutkovou okolností. Jestliže obviněný křičel na poškozeného P. P. „vylez, já tě zabiju“, ale nekřičel „vylez, nebo tě zabiju“, tak ve skutečnosti pouze násilím nutil poškozeného, aby jako řidič vystoupil z vozidla, a strpěl tak jeho další násilí. Prostředek (pohrůžka násilí) by zde byl totožný s cílem – násilím. Poškozený by tedy byl nucen pohrůžkou násilí k tomu, aby pravděpodobně strpěl násilí. K tomu dovolatel cituje vybranou judikaturu a dovozuje, že skutková podstata trestného činu vydírání podle § 175 tr. zákoníku nemohla být naplněna. Připomíná, že pouze v usnesení o zahájení trestního stíhání je v popisu skutku uvedeno, že obviněný „přistoupil ke dveřím řidiče a s úmyslem donutit vystoupit poškozeného P. P. začal ...“, v obžalobě ani v rozsudku se však již tento popis nevyskytuje. Obviněný má za to, že nepůsobil na vůli poškozeného a poškozený nemohl být na pochybách, že nemá vylézat z vozidla, tedy svoboda jeho rozhodování nebyla omezena. Obviněný dodal, že jako násilí ve smyslu § 175 tr. zákoníku nelze posoudit lomcování s vozidlem, neboť bylo vedeno proti vozidlu, nikoli proti poškozenému, takže podle obviněného by byla namísto právní kvalifikace jeho jednání jako trestného činu nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku.

6. Z hlediska ustanovení § 175 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku obviněný zpochybnil posuzování vozidla jako použité zbraně, neboť nebylo užito při skutkovém ději, který soudy kvalifikovaly jako trestný čin vydírání, tj. při přistoupení k vozidlu poškozeného a následném jednání. Vozidlo řízené obviněným sice bylo podle popisu skutku použito k najíždění, v té době však obviněný nevznášel žádnou pohrůžku vůči poškozeným, a tedy nemohl působit na jejich vůli a svobodu rozhodování.

7. Dále obviněný zpochybnil své zavinění k okolnosti zvláště přitěžující podle § 175 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku – způsobení těžké újmy na zdraví, v daném případě posttraumatické stresové poruchy poškozených. Zdůraznil, že jeho projevy byly adresovány pouze vůči řidiči vozidla Renault Megane, nikoli vůči dalším osobám ve vozidle. Obviněný zde citoval z judikatury, že „cíle pachatele musí být adresován poškozenému, a ten jej musí vnímat“. Újma na zdraví ve formě posttraumatické stresové poruchy je okolností, kterou nelze v běžném životě předpokládat, a obviněný nevěděl a ani nemohl vědět, že ji může způsobit. Jde o výjimečný psychický stav, který vzniká například příslušníkům armády v důsledku bojových misí, ale v běžném životě člověk s běžnými znalostmi nemůže vědět ani předvídat, že může dojít k rozvinutí takové psychické poruchy v důsledku jednání uvedeného v

popisu skutku. Znalci mívají při stanovení této poruchy k dispozici pouze vlastní vyjádření poškozených, chybí zde objektivní pozorování.

8. Obviněný označil za vadný i výrok o jeho povinnosti nahradit poškozeným nemajetkovou újmu a připomněl svůj názor na chybějící zavinění. Soudy podle jeho názoru dostatečně a přezkoumatelným způsobem neodůvodnily výrok o náhradě nemajetkové újmy, ačkoliv byly povinny postupovat se stejnou pečlivostí a podle týchž kritérií jako soud v občanskoprávním řízení.

9. Závěrem svého dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek Vrchního soudu v Praze, eventuálně i rozsudek Krajského soudu v Praze, a to včetně vadného předcházejícího řízení, a aby příslušnému soudu přikázal věc k novému projednání a rozhodnutí.

10. Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve vyjádření k dovolání obviněného vyslovil názor, že jeho námitka, podle níž nemohl předpokládat, že se u poškozených rozvine posttraumatická stresová porucha, je polemikou s učiněnými skutkovými zjištěními, která lze v řízení o dovolání přezkoumat pouze v případě jejich extrémního rozporu s provedeným dokazováním. Takový rozpor by byl dán například tehdy, pokud by obviněný obdobným způsobem zaútočil na označené vozidlo policejní nebo vojenské, u něhož by byl předpoklad, že přítomní cestující jsou uvyklí setkávat se s tak hrubým násilím. Vyvolání jejich posttraumatické stresové poruchy uvedeným jednáním by skutečně postrádalo logický základ. Obviněný ovšem útočil na civilní vozidlo obsazené řidičem, pětiletým dítětem a dvěma ženami, z nichž jedna byla těhotná. Každý průměrně uvažující člověk si za takové situace musí být vědom, že tyto osoby si uvědomují svou zvýšenou zranitelnost a že tomu odpovídá i mimořádně vysoká míra jejich strachu ze snahy pachatele vniknout do vozidla. Zmíněná námitka nenaplnuje podle státního zástupce žádný z důvodů dovolání podle § 265b odst. 1 tr. ř.

11. Ostatní dovolací námitky označil státní zástupce za neopodstatněné. Z hlediska naplnění znaků trestného činu vydírání obviněný pomíjí, že odvolací soud podle popisu skutku ve výroku svého rozsudku shledal, že při prvním útoku (zablokování vozidla poškozeného vlastním vozidlem) bylo úmyslem obviněného ve vztahu k poškozenému „zabránit mu v další jízdě“ a při druhém útoku (cloumání vozidlem poškozeného) bylo jeho záměrem „vniknout do interiéru vozidla“. Obviněný ve svém dovolání nepopírá vůli zastavit vozidlo ani vůli vniknout do jeho interiéru a popírat to ani nemůže, když za tímž účelem nakonec rozbil pěstí jeho boční okno. Pokud dále namítl, že jako násilí nelze posoudit lomcování s vozidlem, pak tento jeho názor odporuje závěrům nauky i judikatury, že násilím lze působit i proti věci, tedy že pohružka se může týkat i násilí na majetku, případně že ji lze užít i proti jiné osobě nebo věci, pokud je prostředkem nátlaku na vůli poškozeného (viz zprávu trestního kolegia Nejvyššího soudu uveřejněnou pod č. 1/1980 Sb. rozh. tr.). Jestliže dovolatel dále namítá, že při druhém útoku (cloumání vozidlem poškozených) neužil své vozidlo jako zbraň, pomíjí, že je takto užil již při prvním útoku (zablokování vozidla poškozeného).

12. Pokud jde o námitky proti rozhodnutí o náhradě nemajetkové újmy poškozeným, dovolatel je omezil pouze na odůvodnění soudních rozhodnutí, aniž by sám uvedl, jaká konkrétní hmotněprávní ustanovení a jakým způsobem byla porušena výrokem soudu prvního stupně o přiznání náhrady nemajetkové újmy (šlo by patrně o ustanovení § 2951 odst. 2 nebo § 2958 o. z.). Podle názoru státního zástupce přiznané náhrady nemajetkové újmy ve výši dvakrát 108 000 Kč a jednou 102 000 Kč nepřesahují hranici vymezenou v § 2958 o. z. jako „zásady slušnosti“. Soud prvního stupně přitom podrobně uvedl kritéria, podle nichž postupoval, a pokud zde neprovedl podrobný výpočet těchto částek, odpovídá to záměru zákonodárce ponechat tyto otázky judikatuře soudů. Státní zástupce pak podrobněji poukázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věcech vedených pod sp. zn. [4 Tdo 1402/2015](#), sp. zn. [4 Tdo 482/2016](#) a sp. zn. [6 Tdo 347/2014](#), dále na i obviněným samotným tvrzenou jeho „movitost“ (majetek v hodnotě 12 milionů Kč) a vyjádřil souhlas se soudem prvního stupně, že by bylo možno uvažovat i o vyšší náhradě, pokud by ji poškození požadovali. I v této části označil státní zástupce dovolání za zjevně neopodstatněné.

13. Závěrem svého vyjádření státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl dovolání obviněného.

14. Obviněný P. G. v replice k vyjádření státního zástupce projevilsouhlas s jeho argumenty k právní kvalifikaci skutku podle § 175 tr. zákoníku. Z popisu skutku v napadeném rozsudku podle obviněného nevyplývá nic, na základě čeho by bylo možné takto skutek kvalifikovat, neboť z jeho popisu nikterak neplyne, že by pohrůžka usmrcením ze strany obviněného byla prostředkem vynucení jakéhokoliv chování poškozeného.

15. Pokud jde o argumenty k právní kvalifikaci podle § 175 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, obviněný zpochybnil polemiku státního zástupce o tom, zda vytýkaná vada je povahy skutkové, anebo právní. Podle obviněného jde čistě o právní posouzení formy zavinění, jež se vztahuje k následku činu v podobě těžké újmy na zdraví. Obviněný rozvedl názor, že soudy nižších stupňů se dostatečně nevypořádaly s touto otázkou.

16. Ohledně rozhodnutí o náhradě nemajetkové újmy obviněný dodal, že nesprávné hmotněprávní posouzení spatřuje v porušení ustanovení § 2951 odst. 2 a § 2958 o. z., když s ohledem na tato ustanovení občanského zákoníku je soudem přiznaná výše náhrady nemajetkové újmy nedůvodná, nepřiměřeně vysoká a nebyla náležitě odůvodněna.

17. Závěrem tohoto podání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek Vrchního soudu v Praze včetně vadného předcházejícího řízení a aby tomuto soudu přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

18. V doplnění repliky (tj. vyjádření obviněného k vyjádření státního zástupce) obviněný zpochybnil i samotný vznik posttraumatické stresové poruchy u poškozených, jakož i to, zda nastalý následek lze kvalifikovat jako těžkou újmu na zdraví ve smyslu § 122 odst. 2 písm. i) tr. zákoníku.

III.

Přípustnost dovolání

19. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) shledal, že dovolání je přípustné (§ 265a tr. ř.), bylo podáno osobou k tomu oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě k tomu určeném (§ 265e odst. 1 tr. ř.) a splňuje náležitosti obsahu dovolání ve smyslu § 265f odst. 1 tr. ř.

IV.

Důvodnost dovolání

20. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen v zásadě pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Dovolací soud musí vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku, případně v souvislosti s jeho odůvodněním.

21. Trestného činu vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku se dopustí ten, kdo jiného násilím, pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul nebo trpěl. Čin je

dokonán násilným jednáním nebo pohrůžkou; nevyžaduje se, aby pachatel dosáhl toho, co sledoval. Nelze však přisvědčit dovolací námitce obviněného, že soudy zjištěný skutek (pod bodem I. výroku o vině) nenaplnuje znaky objektivní stránky tohoto trestného činu. Jakkoli lze v obecné rovině souhlasit s tím, že cíl a prostředek musí zde být naplněny odlišnou skutkovou okolností, je zkrslující tvrzení dovolatele, že v daném případě byl prostředek (pohrůžka násilím) totožný s cílem – násilím.

22. Především je třeba uvést, že celé jednání obviněného je nutno posuzovat jako jeden celek – jako agresivní a mstivé jednání v reakci na způsob jízdy poškozených, jenž mu nevyhovoval. Současně se jednotlivé složky jednání směřující k donucení k něčemu prolínaly s prvky prosté zlobné agrese (proto například v jedné fázi po zastavení vozidla poškozených ho obviněný neobjel, nýbrž pokračoval v osvěcování a najíždění). První část jednání obviněného směřovala v podstatě k donucení poškozeného P. P., aby zastavil své vozidlo. K tomu obviněný použil jako prostředek zejména osvěcování dálkovými světly, najíždění na vozidlo poškozených a jeho zablokování vlastním vozidlem. Ve výroku napadeného rozsudku je to vyjádřeno tak, že úmyslem obviněného bylo zabránit druhému vozidlu v další jízdě. Cíl i prostředek z hlediska znaků skutkové podstaty trestného činu vydírání tedy už ve vztahu k této části soudy nejen zjistily, ale i ve výroku rozsudku vyjádřily. Rozsudek soudu prvního stupně, s nímž se v tomto směru ztotožnil i odvolací soud, se podrobně věnuje uvedené otázce v odůvodnění a vysvětluje, že toto jednání obviněného je nutno vztáhnout k celé osádce vozidla poškozených.

23. Vedle nucení k zastavení vozidla poškozených probíhalo (ve druhé fázi) i nucení poškozených k otevření, respektive odemknutí vozidla a k vystoupení z něho a podstoupení (přínejmenším řidiče) přímé fyzické konfrontace s obviněným, který zjevně pociťoval fyzickou převahu nad poškozenými. Obviněný vyzýval poškozeného k opuštění vozidla už při druhém zastavení (na křižovatce), po němž následovalo další pronásledování vozidla poškozených. Po delším pronásledování a po zastavení před domem rodičů poškozených používal obviněný podle výroku rozsudku pohrůžky násilím slovy „vylez, já tě zabiju“ a dále použil přímého násilí na věci (vozidlo) tak, že s ním cloumal, kopal do ní, bušil do ní pěstmi, a to ve snaze vniknout do interiéru vozidla. I toto násilí na vozidlo samozřejmě ve skutečnosti znamenalo snahu donutit poškozené k otevření vozidla, případně k vystoupení, neboť nelze předpokládat, že by bylo možné proniknout do vozidla a „dostat se na poškozené“ samotným cloumáním, kopáním a údery do vozidla. Není tedy podstatnou vadou, že je cíl obviněného, tj. to, k čemu chtěl poškozené donutit, ve výroku rozsudku vyjádřeno pouze slovy „v úmyslu vniknout do interiéru vozidla“, protože z celkového popisu skutku vyplývá jednoznačně, že to znamenalo snahu donutit poškozené k otevření (odemknutí) vozidla. Současně je ze situace zcela jasné, že i v této fázi směřovalo jednání obviněného vůči všem poškozeným, fakticky jim bylo vědomě adresováno a oni jej vnímali, a to velmi intenzivně, aniž by bylo podstatné, že obviněný používal druhou osobu singuláru („vylez ...“). To, co uvedl v této souvislosti soud prvního stupně ve svém rozsudku ve vztahu k první fázi jednání, tedy plně platí i pro tuto druhou fázi. Kterýkoli z poškozených mohl uskutečnit jednání směřující k otevření vozidla (ať už verbální nebo fyzické). Také odvolací soud vycházel z toho, že jednání obviněného mající znaky trestného činu vydírání směřovalo vůči posádce vozidla (a nikoli jen proti P. P.) – viz zrušovací usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 11. 2015. Když se poškození nepodvolili tomuto násilí a těmto pohrůžkám a neotevřeli vozidlo, případně nevystoupili, obviněný se snažil vniknout do vozidla za použití stupňovaného násilí, takže nakonec rozbil pěstí boční okno u těhotné poškozené V. V. (na kterou se vysypalo rozbité sklo), avšak ani tehdy poškození neuposlechli, neotevřeli vozidlo a nevystoupili z vozidla, místo toho P. P. odjel s vozidlem na odlehlé místo. Ze skutečnosti, že obviněný křičel „vylez, já tě zabiju“, a nikoli „vylez, nebo tě zabiju“, nelze dovozovat, že by tím obviněný nenutil poškozené k otevření vozidla a k vystoupení. Cíl počínání obviněného byl jasný – přímo fyzicky napadnout (zbit) přínejmenším řidiče vozidla poškozených.

24. Konečně k uvedené námitce ohledně údajné totožnosti prostředku a cíle lze dodat, že není vyloučeno, aby byl poškozený pohrůžkou násilím, případně násilím na věci nebo na jiné osobě nucen,

aby učinil něco, co by umožnilo další, jiné jednání pachatele, kvalitativně (anebo třeba i jen kvantitativně) odlišné od jeho dosavadního jednání, byť by bylo rovněž spojené s násilím nebo jinou agresí vůči téže osobě či osobám. Násilí nebo pohrůžka násilí tu může být prostředkem k umožnění jiného násilí. Právní kvalifikaci podle § 175 tr. zákoníku by neodpovídal pouze takový výklad, že pachatel uskutečňováním určitého násilného jednání současně nutí poškozeného, aby se podvolil tomuto jednání (například že by bitím poškozeného jej současně nutil, aby toto bití strpěl). V dané věci – jak bylo vysvětleno – jde však o zcela jinou situaci. Popsaným jednáním obviněného tedy bylo působeno na vůli poškozených.

25. Nejvyšší soud tím nijak nezpochybňuje právní závěry vyslovené v jeho usnesení ze dne 18. 12. 2013, sp. zn. [7 Tdo 1382/2013](#), na které poukázal dovolatel a kde Nejvyšší soud uvedl, že dalším – a to odlišným – zákonným znakem přečinu vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku je vedle znaku násilí nebo pohrůžky násilí nebo pohrůžky jiné těžké újmy také nucení jiného k tomu, aby něco konal, opominul nebo trpěl. Protože jde o odlišný znak, musí být naplněn také nějakou odlišnou skutkovou okolností, která vyjadřuje to, k čemu byl poškozený jednáním pachatele nucen. Oba zmíněné odlišné znaky nemohou být naplněny toutéž skutkovou okolností. Jde tu o vztah cíle a prostředku k jeho dosažení. Cíl je skutkově vyjádřen konkrétním zjištěním, k čemu pachatel nutil poškozeného. Prostředek k dosažení cíle je vyjádřen konkrétním zjištěním, jakým jednáním naplňujícím znaky násilí, pohrůžky násilí nebo pohrůžky jiné těžké újmy pachatel působil na vůli poškozeného. Vztah cíle a prostředku nelze zredukovat na to, že pachatel poškozeného donutil k tomu, aby strpěl jeho násilí, pohrůžku násilí nebo pohrůžku jiné těžké újmy, protože tím by byly cíl a prostředek v podstatě ztotožněny. Při takovém výkladu by jakékoli násilí, pohrůžku násilí nebo pohrůžku jiné těžké újmy bylo možné bez dalšího pokládat za trestný čin vydírání, aniž by bylo nutné zjišťovat, k čemu konkrétně pachatel nutil poškozeného, neboť by stačil závěr, že pachatel nutil poškozeného k tomu, aby strpěl jeho násilné nebo výhrůžné jednání. Taková konstrukce trestného činu vydírání je nepřijatelná, protože nedostatek naplnění jednoho ze zákonných znaků trestného činu nahrazuje jeho ztotožněním s jiným zákonným znakem. Tyto nepochybně správné úvahy však nelze uplatnit na zde posuzovaný případ. Nejvyšší soud v citovaném rozhodnutí řešil otázku, zda znaky trestného činu vydírání naplňuje jednání obviněného spočívající v tom, že poškozené (své manželce) vyhrožoval společnou sebevraždou, odvezl ji motorovým vozidlem do lesa, kde před ní manipuloval revolverem, z něhož několikrát v její blízkosti vystřelil, aniž by ji k něčemu konkrétnímu nutil, respektive ze zjištění soudů nebylo jasné, co bylo cílem jeho jednání a k čemu měl nutit poškozenou. Za této situace označil Nejvyšší soud za nepřipustné překlenout chybějící zákonný znak úvahou, podle které šlo o vydírání proto, že obviněný donutil poškozenou „strpět jeho ohrožující manipulace ... s pistolí“. Z uvedeného vyplývá zřejmá skutková odlišnost tohoto případu.

26. Také další výhrady dovolatele ve vztahu ke znakům objektivní stránky trestného činu vydírání jsou neopodstatněné. Jde tu nejprve o námitku, že jako násilí nelze posoudit lomcování s vozidlem (případně další útoky na vozidlo). Ve skutečnosti naplňuje znak násilí u trestného činu vydírání i násilí (použití fyzické síly k překonání nebo zamezení kladeného nebo očekávaného odporu) proti věci, pokud je prostředkem nátlaku na vůli vydíraného poškozeného. Kladeným nebo očekávaným odporem není míněna jen nějaká aktivní obrana či protiútok, ale jakékoli nepodrobení se vůli pachatele.

27. Použití právní kvalifikace podle § 175 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku – spáchání činu se zbraní – odůvodnil soud prvního stupně ve svém rozsudku ve shodě s ustanovením § 118 tr. zákoníku a odvolací soud důvodně přisvědčil těmto závěrům. Postačí proto připomenout, že v tomto konkrétním případě bylo užito automobilu jako zbraně při najíždění do vozidla poškozených a při jeho zablokování, aby nemohlo pokračovat v jízdě (viz také např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 2009, sp. zn. [3 Tdo 648/2009](#)).

28. Nejvyšší soud se dále zabýval dodatečně vznesenou námitkou obviněného, že u poškozených

vzniklé posttraumatické stresové poruchy nenaplnují znaky těžké újmy na zdraví podle § 122 odst. 2 písm. i) tr. zákoníku. Jako skutkovou hodnotil námitku, že soudy blíže nezjišťovaly, zda se po dobu alespoň šesti týdnů projevovala stresová reakce poškozených. Nejvyšší soud připomněl, že touto otázkou se soudy nižších stupňů zabývaly. Námitka zpochybňující naplnění zákonných znaků těžké újmy na zdraví byla uplatněna relevantně, Nejvyšší soud se jí zabýval a uzavřel, že je neopodstatněná.

29. Poté se Nejvyšší soud vypořádal i s námitkami týkajícími se subjektivní stránky trestného činu, konkrétně ve vztahu ke způsobení těžšího následku v podobě zmíněné těžké újmy na zdraví poškozených. Šlo o námitky podřaditelné pod uplatněný dovolací důvod, avšak neopodstatněné.

30. Dále se Nejvyšší soud zabýval dovolacími námitkami směřujícími proti výrokům o náhradě nemajetkové újmy poškozených. I tyto námitky shledal neopodstatněnými.

31. Nejvyšší soud proto odmítl zjevně neopodstatněné dovolání obviněného P. G. podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř.